

Ryhmänohjaajan opas

Luonnos

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Ryhmäytymisen merkitys	4
Ryhmänohjaajan rooli ja tehtävät	5
Ryhmänohjaajan tehtävät kaikilla vuosikursseilla	7
Ryhmänohjaajien tehtävät eri vuosikursseilla	8
1. vsk ryhmänohjaajan tehtävät jaksoittan	9
2. vsk ryhmänohjaajan tehtävät jaksoittan	10
3. vsk ryhmänohjaajan tehtävät jaksoittan	11
Liite 1: lisälmen lyseon varhaisen puuttumisen malli	12
Liite 2: Ryhmäytymisharjoitteita Lukio tutuksi-opintojaksolla käytettäväksi	13
Liite 3. Ohjauksen toimijat lyseossa	16

Johdanto

Tämän oppaan tarkoituksena on tukea lisämen lyseon ryhmänohjaajia heidän tärkeässä tehtävässään. Oppaan avulla pyrimme siihen, että ryhmänohjaajat toimivat yhdenmukaisesti ja opiskelijat saavat laadukasta ohjausta riippumatta siitä, kuka heidän ryhmänohjaajanaan toimii.

Opas sisältää näkökulmia ryhmäytymisen merkityksestä, ryhmänohjaajan tärkeimmät tehtävät eri vuosikurssien opiskelijoiden ohjaamisessa sekä pelejä ja harjoitteita ryhmäy-

tymisessä käytettäväksi. Lisäksi opas sisältää työkaluja ja vinkkejä opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen. Tällaisia ovat esimerkiksi menetelmät, joilla edistetään opiskelijoiden mielenterveyttä, ryhmähenkeä ja oppimisympäristön turvallisuutta.

Opas laadittiin osana seutulukioiden yhteistä laatuhankeä 2023–2024. Ryhmänohjauksen kehittäminen oli osa painopistealuetta kehittyvä toimintakulttuuri.

Ryhmäytymisen merkitys

Ryhmään kuuluminen on jokaisen yksilön tarve ja keskeinen osa päivittäistä toimintaa. Jokaiselle on merkityksellistä kuulua johonkin ryhmään, perheeseen, kouluyhteisöön, harrastusryhmiin ja ystäväporukoihin. Ryhmien toiminnan perustana on yhteenkuuluvuus ja toimiva vuorovaikutus. Hyvät ryhmäkokemukset vaikuttavat jokaisen yksilön terveyteen, hyvinvointiin ja jopa opintomenestykseen. Toimivat ryhmät ehkäisevät syrjäytymistä ja pahoinvointia.

Ryhmäytymistä ja ryhmän muodostumista tukemalla luodaan oppilaitoksissa turvallinen oppimisympäristö ja vahvistetaan opiskelijan ryhmään kuulumisen kokemusta. Ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyttä on tärkeää edistää erityisesti luokattomassa lukiossa joka vuosiasteella sekä läpi koko lukuvuoden. Se on tarpeen huomioida kaikissa oppiaineissa erityisesti uuden kurssin alkaessa. (Diak)

Toimintaa, jolla vaikutetaan tietoisesti ryhmän toimintakykyyn, sanotaan ryhmäyttämiseksi. lisalmen lyseon opiskeluhoitosuunnitelman (2021) mukaan opiskelijoiden ryhmäytyminen on edellytys kannustavan opiskelu ympäristön syntymiselle. Opiskeluryhmästä puhuttaessa opiskelijoiden kokemus turvallisuudesta on tärkeää. Ryhmän ilmapiiri, luottamus ja avoimuus ovat merkittävässä asemassa turvallisuuden tunteen syntymisessä. Hyvin ryhmäytynyt ryhmä edistää opiskelijoi-

den oppimista ja opintoihin sitoutumista.

Ryhmäytymisen tukeminen on tärkeää erityisesti opintojen alkuvaiheessa. Se on tuen muoto, jossa on sekä ennaltaehkäisevä että varhaisen puuttumisen näkökulma (kts. liite lisalmen lyseon varhaisen puuttumisen malli). Ryhmänohjaajalla on tärkeä rooli ryhmän muotoutumisen kannalta. Opintojen alkuvaiheessa ryhmänohjaajan on hyvä varata aikaa opiskelijoiden tutustumiseen ja ryhmän muodostumiseen. Osana alkuvaiheen opintoja opiskelijoille on tärkeää järjestää mahdollisuuksia ryhmäytymiseen.

lisalmen lyseossa toteutetaan opintojen alkuvaiheen ryhmäytymistä Lukio tutuksi-opintojakson sisällöissä. Sisältöjen suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on opiskelijoiden ryhmäytyminen. Opintojakson aikana ryhmäytymistä toteutetaan mm. erillisessä ryhmäytymispäivässä ja erilaisissa ryhmäytymisharjoitteissa. Lisäksi ryhmäyttämistä toteutetaan erillisissä joka toinen viikko järjestettävissä teemallisissa ryhmänohjaustuokioissa.

Ryhmien toiminnassa ja opetusjärjestelyissä huomioidaan vuorovaikutukselliset näkökulmat myös myöhemmin opintojen aikana. Ryhmänohjaaja tapaa ryhmäänsä säännöllisesti ryhmänohjaustuokioissa. Hyvän ja turvallisen ilmapiirin säilyttämiseksi ryhmän toimintaa tulee tukea läpi koko opiskeluajan osana päivittäistä toimintaa.

Ryhmänohjaajan rooli ja tehtävät

Ryhmänohjaajan rooli on monipuolinen. Hän vastaa oman ryhmänsä ohjaamisesta, tukemisesta ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi hän toimii yhteyshenkilönä opiskelijan, koulun henkilökunnan ja kotien välillä.

1. Opiskelijoiden tukeminen ja ohjaaminen

Ryhmänohjaajan tehtävä on tukea opiskelijoita niin akateemisissa kuin henkilökohtaisissa asioissa. Hän seuraa opiskelijoiden koulumenestystä, poissaoloja ja hyvinvointia, sekä tarjoaa apua esimerkiksi opiskelumotivaation, ajanhallinnan tai oppimisen haasteisiin liittyen.

2. Viestintä ja tiedottaminen

Ryhmänohjaaja toimii tiedonvälittäjänä sekä opiskelijoille että heidän huoltajilleen. Hän tiedottaa ajankohtaisista asioista, kuten koulun tapahtumista, kurssivalinnoista ja ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisesta.

3. Yhteyshenkilö ja yhteistyön koordinoija

Ryhmänohjaaja toimii linkkinä opiskelijan ja koulun muiden toimijoiden, kuten opinto-ohjaajan, rehtorin, kuraattorin ja terveydenhoitajan, välillä. Hänen tehtävänsä on huomata, milloin opiskelija tarvitsee erityistä tukea, ja ohjata opiskelija oikeiden palveluiden piiriin. Tarvittaessa ryhmänohjaaja voi olla myös yhteydessä opiskelijan huoltajiin.

4. Opintojen seuranta ja suunnittelu

Ryhmänohjaaja seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä. Hän auttaa opiskelijoita suunnittelemaan opintojaan, esimerkiksi valitsemaan sopivia opintoja tai ylioppi-

laskirjoitusten ainevalintoja. Ryhmänohjaaja tukee opiskelijoita tekemään päätöksiä, jotka edistävät heidän tulevia opintojaan tai uravalintojaan.

5. Ryhmädynamiikan ja yhteishengen tukeminen

Ryhmänohjaaja pyrkii luomaan positiivista ryhmähenkeä ja turvallista ilmapiiriä opiskelijaryhmässään. Yhteishengen tukeminen edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja parantaa oppimista. Ryhmänohjaaja saattaa myös organisoida yhteisiä aktiviteetteja tai keskusteluhetkiä, joiden avulla ryhmän jäsenet tutustuvat toisiinsa paremmin ja tuntevat kuuluvansa kouluyhteisöön.

6. Säännölliset ryhmänohjaustuokiot

Ryhmänohjaaja pitää säännöllisesti ryhmänohjaustuokioita, joissa käsitellään ajankohtaisia asioita, kuten koulutyöhön, hyvinvointiin tai koulun tapahtumiin liittyviä aiheita.

7. Poissaolojen seuranta ja siihen puuttuminen

Ryhmänohjaaja vastaa oman ryhmänsä opiskelijoiden poissaolojen seurannasta. Jos opiskelijan poissaolot alkavat kasvaa tai näyttää siltä, että poissaoloista on tulossa ongelma, ryhmänohjaaja on velvollinen puuttumaan tilanteeseen ja selvittämään poissaolojen syyt. Tarvittaessa hän voi olla yhteydessä huoltajiin tai muihin koulun tukipalveluihin.

8. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen

Ryhmänohjaaja kantaa vastuuta opiskelijoiden kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Hän toimii tukihenkilönä erilaisissa hyvinvointiin

liittyvissä asioissa ja ohjaa opiskelijoita tarvittaessa koulun terveydenhuoltopalveluihin, kuraattorille tai psykologille. Hän myös seuraa opiskelijoiden jaksamista ja keskustelee heidän kanssaan, jos huolta ilmenee.

9. Yhteydenpito huoltajiin

Ryhmänohjaaja on tärkeä yhteyshenkilö opiskelijoiden huoltajille. Hän pitää yhteyttä esimerkiksi poissaoloihin, opintojen etenemiseen tai hyvinvointiin liittyvissä asioissa ja tiedottaa tarvittaessa huoltajille keskeisistä koulun

asioista.

10. Opiskelijoiden kasvattaminen vastuullisuuteen

Lukiossa korostetaan opiskelijoiden itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Ryhmänohjaaja toimii tukihenkilönä, joka auttaa opiskelijoita kehittymään näissä taidoissa. Hän rohkaisee opiskelijoita ottamaan vastuuta opinnoistaan ja elämänvalinnoistaan, mikä on tärkeä osa lukio-opiskelua ja valmistautumista jatko-opintoihin tai työelämään.

Ryhmänohjaajan tehtävät kaikilla vuosikursseilla

- tiedottaa ajankohtaisista asioista
- ohjaa koulun käytänteisiin ja muistuttaa niistä aika ajoin ja tarpeen mukaan (opinto-opas)
- seuraa opintojen etenemistä (erityisesti valinnat, opintokertymä sekä K- ja T- merkinnät)
- seuraa poissaoloja (nopea reagointi ei-hyväksyttäviin poissaoloihin)
- arvioi opiskelijan tuen tarvetta ja ohjaa tuen piiriin
- pitää yhteyttä koteihin (18-vuotiaan opiskelijan osalta vain opiskelijan luvalla)
- pitää yhteyttä muuhun ohjaushenkilöstöön
- osallistuu oman vuosikurssinsa huoltajailtaan ja sen järjestelyihin
- järjestää ro-tuokiot omalle ohjausryhmälleen
- kutsuu koolle varhaisen puuttumisen -mallin mukaan yksilöllisen opiskelu-huoltoryhmän (kirjallinen suostumus opiskelijalta ja/tai hänen huoltajaltaan)

Ryhmänohjaajalla on keskeinen rooli oman ohjausryhmän ohjauksessa. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja, jonka puoleen sekä opiskelijat että heidän huoltajansa voivat kääntyä lukio-opintoihin ja -opiskeluun liittyvissä kysymyksissä. Ryhmänohjaajien tehtävät vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden tavoitteiden ja tarpeiden mukaan.

Ryhmänohjaajien tehtävät eri vuosikursseilla

Ohjaus ennen opintojen alkua

- osallistuu lyseoon hakeneiden tutustumispäivään ja tutustuu omaan tulevaan ryhmään yhdessä rehtorin ja opinto-ohjaajien kanssa

Ohjaus opintojen alussa (1. opintovuosi)

- perehdyttää koulun käytänteisiin opintojen alussa
- osallistuu Lukio tutuksi -opintojakson toteutukseen
- haastattelee henkilökohtaisesti oman ryhmän opiskelijat syyslukukauden aikana
- osallistuu ryhmäytymispäivään oman ryhmän opiskelijoiden kanssa
- seuraa oman ryhmän opiskelijoiden opintojen etenemistä ja poissaoloja
- osallistuu kotiväeniltaan, sen järjestelyihin ja toteutukseen
- kutsuu koolle varhaisen puuttumisen –mallin mukaan yksilöllisen opiskelu-huoltoryhmän (kirjallinen suostumus opiskelijalta ja/tai hänen huoltajaltaan) ks. Alla oleva kuva
- pitää yhteyttä tarvittaessa koteihin ja ohjaushenkilöstöön
- järjestää ro-tuokiot omalle ohjausryhmälleen

Ohjaus opintojen aikana (2. opintovuosi)

- seuraa opintojen etenemisen ja poissaoloja
- kutsuu koolle varhaisen puuttumisen –mallin mukaan yksilöllisen opiskelu-huoltoryhmän (kirjallinen suostumus opiskelijalta ja/tai hänen huoltajaltaan)
- pitää yhteyttä tarvittaessa koteihin ja ohjaushenkilöstöön
- järjestää ro-tuokiot omalle ohjausryhmälleen

Ohjaus opintojen päättövaiheessa (3. opintovuosi)

- seuraa abien opintojen tarkastuslomakkeita Wilmassa
- seuraa opintojen etenemistä ja poissaoloja
- osallistuu korkeakouluvierailuihin
- kutsuu koolle varhaisen puuttumisen –mallin mukaan yksilöllisen opiskelu-huoltoryhmän (kirjallinen suostumus opiskelijalta ja/tai hänen huoltajaltaan)
- pitää yhteyttä tarvittaessa koteihin ja ohjaushenkilöstöön
- järjestää ro-tuokiot omalle ohjausryhmälleen

1. vsk ryhmänohjaajan tehtävät jaksoittan

1. jakso

- opiskelijoiden vastaanotto ja esittäytyminen
- ryhmänohjaajan toimenkuvasta kertominen
- työ- ja loma-ajat ja muut tärkeät päivämäärät (opinto-opas, Wilma)
- opinto-oppaan esittely
- ryhmänohjaustuokiot: ajankohdat, sisällöt, osallistumisvelvollisuus
- huoltajaillat, yhteydenpito kotien kanssa – Wilma
- käytänteet: poissaolot, myöhästyminen, poissaololuvat, Wilman käyttö ym.
- koulun yhteiset tapahtumat – koulutyötä = läsnäolo pakollinen
- opiskelijatietolomake
- käyttäytymiseen liittyvät kysymykset (ruokailutavat, kielenkäyttö, tupakointi, sähkötupakka, nuuska, alkoholi, huumeet, puhelimet, vilppi ym.)
- opiskelijahuoltotoiminnan peruslinjat (terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, erityisopettaja)
- ryhmäyttäminen
- tulohaastattelu
- turvallisuuskävely ja poistumisohjeiden

läpikäyminen

- päättöviikkoon valmistautuminen: aikataulut, käytänteet, ruokailu
- suoritusohjeet ja arviointi: jaksotodistukset ja sen merkinnät
- valintojen muuttaminen
- opiskelijakunnasta informoiminen
- osallistuu ryhmänsä luokkakuvaan

2. jakso

- huoltajaillan järjestelyt yhteistyössä opojen ja rehtorin kanssa
- uusintakuulusteluihin ilmoittautuminen (nelosten tarkistaminen & muistuttaminen)

3. jakso

- syksyn itsenäisyys- ja ylioppilasjuhla (koulupäivä)
- ainevalintojen tarkistaminen (ro ja opo)
- opiskelijakunnan hallituksen jäsenten valinta

4. jakso

- esivalinnat seuraavalle lukuvuodelle

5. jakso

- kevätjuhla ykkösille ja kakkosille, stipendit

2. vsk ryhmänohjaajan tehtävät jaksoittan

1. jakso

- Aloituspäivänä mukana oman ohjausryhmän aloitustilaisuudessa ja sen jälkeisen tuokion pitäminen
- ohjausryhmän jäsenet / muutokset
- alkuinformaation jakaminen
- poissaolokäytännöt ja Wilma
- opinto-oppaan esittely, käytänteiden kertaaminen ja mahdolliset muutokset
- yhteystietojen tarkistus /päivitysan käyttö
- käyttäytyminen: ruokailutavat, kielenkäyttö, tupakointi, sähkötupakka, nuuska, alkoholi, huumeet, puhelimet, vilppi ym.)
- valintojen ja kurssimäärän tarkistaminen

2. jakso

- kakkosten ja abien huoltajailtaan osallistuminen
- kevään yo-kirjoituksiin ilmoittautuminen (kirjoitussuunnitelmiin tutustumi-

nen)

- ilmoittautumisinfo kevään yo-kokeista

3. jakso

- sysyn itsenäisyys- ja ylioppilasjuhla (koulupäivä)
- joulutapahtuma
- valintojen ja kurssimäärän tarkistaminen
- ainevalintojen tarkistaminen

4. jakso

- esivalinnat seuraavalle lukuvuodelle
- lukuvuosipalautteen kerääminen ro-tuokiossa
- kouluterveyskysely joka toinen vuosi

5. jakso

- seuraavan vuoden kurssitarjottimen esittely ja valintojen laadinta
- ilmoittautumisinfo syksyn yo-kokeista
- kevätjuhla ykkösille ja kakkosille, stipendit

3. vsk ryhmänohjaajan tehtävät jaksoittan

1. jakso

- Aloituspäivänä mukana oman ohjausryhmän aloitustilaisuudessa ja sen jälkeisen tuokion pitäminen
- ohjausryhmän jäsenet / muutokset
- alkuinformaation jakaminen
- opinto-oppaan esittely, käytänteiden kertaaminen ja mahdolliset muutokset
- yhteystietojen tarkistus /päivitys
- poissaolokäytännöt ja Wilman käyttö
- käyttäytyminen: ruokailutavat, kielenkäyttö, tupakointi, sähkötupakka, nuuska, alkoholi, huumeet, puhelimet, vilppi ym.)
- valintojen ja kurssimäärän tarkistaminen

2. jakso

- kakkosten ja abien huoltajailtaan osallistuminen
- kevään yo-kirjoituksiin ilmoittautuminen (kirjoitussuunnitelmiin tutustuminen)

- ilmoittautumisinfo kevään yo-kokeista

3. jakso

- syksyn itsenäisyys- ja ylioppilasjuhla (koulupäivä)
- joulutapahtuma
- valintojen ja kurssimäärän tarkistaminen
- ainevalintojen tarkistaminen

4. jakso

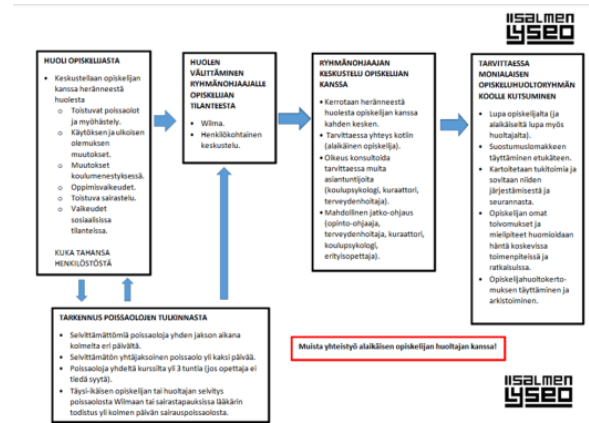
- penkkarit, ro valvoo ja tarkistaa ohjelman (ryhmänohjaajat sopivat käytännöistä)
- Wilma toimii koko kevään ajan viestinnän välineenä! Laita viestiä ja seuraa sinulle saapuvia viestejä!

5. jakso

- viimeistenkin opintojen valmistumisen seuranta yhdessä opon kanssa
- ylioppilasjuhlan harjoitus päättöpäivää edeltävä päivänä klo 14
- ylioppilasjuhla päättöpäivänä klo 12

Liite 1: Iisalmen lyseon varhaisen puuttumisen malli

Ryhmänohjaaja on tärkeässä roolissa ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ja varhaisen puuttumisen toteutumisessa. (Opetushallitus, 2021.)

Liite 2: Ryhmäytymisharjoitteita Lukio tutuksi-opintojaksolla käytettäväksi

Ryhmänohjaaja voi tukea opiskelijoiden ryhmäytymistä erilaisilla harjoituksilla ja leikeillä. Näiden valinnassa kannattaa kiinnittää huomiota siihen, tapaavatko ryhmän jäsenet toisensa ensimmäistä kertaa vai tuntevatko he toisiaan jo jonkun verran. Kaikki harjoitukset eivät edellytä yksittäisten opiskelijoiden esillä olemista yksitellen, joten ne sopivat myös hiljaisemmille ja ujoimmille opiskelijoille.

TULLI

Ryhmä asettuu ringiin istumaan

Leikkijöille kerrotaan, että seuraavaksi suunnitellaan matkustamista

Vetäjä aloittaa kertomalla oman nimensä ja jonkin tavarat, jonka haluaisi ottaa matkalle mukaan.

Tavarat tulee alkaa samalla kirjaimella kuin oma etunimi. Esim. Hei, olen Juha ja otan matkalle mukaan jalkapallon. Tämän jälkeen jokainen esittelee ja kertoo mitä haluaisi ottaa mukaan.

Leikinvetäjä toimii tullivirkailijana ja kertoo, onko valittu tavara sallittujen joukossa.

Leikkijöille ei kerrota etukäteen, että mukaan otettavan tavarat tulee alkaa samalla kirjaimella kuin oma etunimi. Heidän tulee keksiä se leikin kuluessa. Jos leikkijä ei keksi mitään sopivaa matkalle otettavaa niin siirrytään eteenpäin ja palataan hänen kohdalleen myöhemmin tai avustetaan tarvittaessa esim. Hei Liisa, voisit ottaa matkalle mukaan lipiksen. Näin säästetään mahdollisilta noloilta tilanteilta.

Julma Juha -nimiharjoitus

Nimiin liitettävien etuliitteiden avulla ryhmäläiset oppivat toistensa nimet helposti. Jokainen keksii itsensä kuvaavan sanan, joka alkaa samalla kirjaimella kuin etunimi. Esim. poh-tija Peetu, lumilautailija Lotta, hassu Hanna. Ryhmäläiset, ohjaaja mukana, istuvat piirissä. Ensimmäinen aloittaa sanomalla oman yhdistelmänsä. Seuraava sanoo tämän ja perään omansa jne. Kunnes lopulta ohjaaja viimeisenä muistelee koko ryhmän nimet. Asso-siaation käyttö helpottaa etunimien oppimis-ta, ja tällä harjoituksella voi oppia nopeasti isonkin ryhmän nimet.

Kaksi totuutta ja valhe

Jokainen ryhmäläinen keksii kolme asiaa itsestään, joista kaksi on totta ja yksi valetta (esim. "harrastan avantouintia", "olen aamu-ihminen"). Ryhmäläiset liikkuvat "cocktailkutsuilla", esittäytyvät nimellä ja kertovat itses-tään toisille. Vielä tässä vaiheessa ei arvail-

la mahdollisia valheita/totuuksia. Porinatuokion jälkeen palataan istumaan ja käydään kierros, jossa muistellaan mitä kukin kertoi itsestään ja ryhmäläiset arvaavat, mikä asia mahdollisesti oli palturia. Muunnos: istutaan piirissä ja jokainen vuorotellen kertoo kolme lausetta ja muut arvaavat mikä on totta ja mikä valetta.

Katsotko minua?

Leikkijät seisovat pareittain vastakkain. Parit katsovat toisiaan tarkkaan päästä jalkoihin. Tämän jälkeen he kääntyvät toisistaan pois päin ja vaihtavat kaksi asiaa ulkonäöstään, esim. avaavat paidan napin tai vaihtavat kelon toiseen ranteeseen. Hetken kuluttua parit kääntyvät toisiinsa päin ja yrittävät keksiä muutokset.

Ameeba/ Evoluutiopeli (Lämmittelevä)

Pelissä on neljä erilaista roolia: AMEEBA (tehdään uintiliikettä käsillä, samalla hokien ameeba ameeba...), TORAKKA (heilutellaan pään päällä molempia etuja keskisormia, ikään kuin tuntosarvina ja äännellään tsikitsikitsiki...), JÄNIS (tehdään suorista kädestä isot jäniksenkorvat pään päälle ja heilutellaan niitä ees taas vastakkaisiin suuntiin ja äännellään samalla fläpätifläpätifläpäti...) ja GORILLA (taotaan nyrkeillä rintaan ja huuetaan suu auki, että öööööö...) Pelin juoni on se, että kaikki aloittavat liikkumaan tilassa olemalla ameeboja. Kun vastaan tulee toinen ameeba, niin jäädään pelaamaan kivi-saksetpaperia. Se kumpi voittaa saa siirtyä seuraavalle tasolle eli torakaksi, häviäjä jää ameebaksi ja lähtee etsimään seuraavaa ameebaa, jonka kanssa kilpailla. Kilpailla saa vain samalla tasolla olevan kanssa. Voitta-

ja siirtyä seuraavalle tasolle ja häviäjä tipahtaa alemmalle tasolle, esim. jos on onnistunut pääsemään jänikseksi ja häviää kamppailussa toiselle jänikselle, niin joutuu taas evoluutiotasolla alemmaksi eli torakaksi. Peli kulkee siis ameebasta, torakkaan, jänikseen ja lopulta gorillan. Gorillakamppailun voittaja pääsee evoluution ylimmälle tasolle eli ihmiseksi ja lopettaa pelaamisen. Pelin lopussa jäljellä pitäisi olla yksi jokaista eri lajiketta eli tasoa, eivätkä ne voi kilpailla keskenään. Näinhän se evoluutio menee.

Nopeussanapeli

Ryhmän pitää muodostaa mahdollisimman monta sanaa annetuista kirjaimista. Voi myös tehdä kilpailu: jako ryhmiin ja voittajaryhmä on se, jolla on eniten sanoja.

Ketjutoru

Tämä leikki kehittää yhteistyötä ja sosiaalisuutta. Yksi leikkijöistä aloittaa sanomalla, että hän on jokin tai joku, joka etsii tärkeää asiaa. Esim. "Olen balettianssija ja etsin tanssikenkääni." Seuraava jatkaa "Olen tanssikenkä ja etsin jalkaa", josta kolmas jatkaa "Olen jalka ja etsin jalkapalloa". Näin jatketaan. Jos joku ei keksi sopivaa sanaa, voivat kaikki pohtia sitä yhdessä.

Kivi kätkeytyy

Leikkijät muodostavat piirin, jonka keskelle valitsevat yhden tai kaksi leikkijää. Piirissä olevat alkavat kierrättää jotakin esinettä, esimerkiksi pyyhkumia, kädestä käteen, niin että keskellä olijat eivät huomaa, missä esine kulkee. Kaikki piirissä olevat tekevät käsillään sellaisia liikkeitä, että esine voisi olla juuri heidän kohdallaan. Keskellä olijat yrittävät ratkaista, missä esine on menossa. Uudeksi arvaajaksi joutuu se, jonka kohdalla esine on

oikein arvattaessa. Jos piirin keskellä on kaksi leikkijää, voi uusi arvaaja valita parin, jonka kanssa menee keskelle.

Käsimurhaaja

Leikkijät istuvat piirissä kädet käsissä ja silmät kiinni. Leikinohjaaja kiertää piiriä ja tekee jollekin ristin selkään. Tämä on murhaaja. Kaikki avaavat silmänsä ja peli alkaa. Murhaaja lähettää joko oikealla tai vasemmalla puolellaan istuvalle muutaman puristuksen. Puristukset saanut lähettää eteenpäin yhden puristuksen vähemmän, seuraava taas yhden vähemmän jne. Se, joka saa yhden puristuksen, kuolee eli tulee piiristä pois. Murhaaja lähettää uudet puristukset. Kaikki tarkkailevat toisiaan ja yrittävät saada selville, kuka on murhaaja. Kuka tahansa voi esittää epäilyksensä murhaajasta. Jonkun toisen on kuitenkin tultava todistajaksi. Epäilijä ja todistaja menevät neuvottelemaan. Heidän pitää olla samaa mieltä asiasta. Jos eivät ole, he palaavat piiriin. Leikki jatkuu, kunnes murhaaja löytyy tai kunnes kaikki on murhattu.

1. Ryhmänohjaustuokiot

Lukioiden ryhmänohjaustuokiot ovat lähes käyttämätön voimavara opiskelijoiden hyvinvointi- ja opiskelutaitojen sekä ryhmäytymisen edistämisessä. Ryhmänohjaustuokioilla

on mahdollisuus vahvistaa opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä opiskelutaitoja. Jaksoittain ja oppiaineittain vaihtuvat ryhmät voivat heikentää opiskelijoiden yhteenkuuluvuuden kokemusta sekä oppimisilmapiiriä.

Taulukko ro-tuokioiden teemoista?

2. LINKKEJÄ RYHMÄNOHJAUSMATERIAALEIHIN

Suuntaa lukion ryhmänohjaukseen, vuositasoiset teemat ja harjoitukset (2023-05-16T04:39:46.287Z) – Avointen oppimateriaalien kirjasto (aoe.fi)¹

Ryhmäilmiö (ehyt.fi)²

Ryhmänohjauksen työkalupakki³

RO: Työkaluja ryhmänohjaukseen (hyvinvoivalukio.fi)⁴

Lukion ryhmänohjaajan materiaalipaketti⁵

Suuntaa ryhmänohjaukseen, ryhmänohjaaja nuoren kohtaajana (video)⁶

LÄHTEET:

Ryhmänohjaus ja yhteistoiminnallisuus hyvinvoinnin edistäjinä lukioissa – Dialogi (diak.fi)⁷

¹<https://aoe.fi/#/materiaali/3041/2023-05-16T04:39:46.287Z>

²https://ehyt.fi/wp-content/uploads/2020/06/Ryhmailmio_opas_verkko.pdf

³<https://aoe.fi/#/materiaali/3002/2023-07-03T08:37:01.470Z>

⁴https://hyvinvoivalukio.fi/wp-content/uploads/sites/2/2023/04/tyokaluja-ryhmanohjaukseen-lukiossa_tyokirja.pdf

⁵<https://aoe.fi/#/materiaali/2036/2022-06-15T07:14:25.097Z>

⁶<https://aoe.fi/#/materiaali/2987/2023-04-25T18:38:42.864Z>

⁷<https://dialogi.diak.fi/2023/04/12/ryhmanohjaus-ja-yhteistoiminnallisuus-hyvinvoinnin-edistajina-lukioissa/>

Liite 3. Ohjauksen toimijat lyseossa

lisalmen lyseossa ohjaukseen osallistuvat opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, rehtori, koulusihteeri, erityisopettaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja, MAHIS-opinto-ohjaaja ja opiskelijakunnan hallitus.

Opinto-ohjaajat

Opinto-ohjaajat vastaavat ohjaustoiminnan toteuttamisesta sekä sen suunnittelusta ja kehittämisestä. Opinto-ohjaajien tehtävät vaihtelevat eri vuosikurssien opiskelijoiden tavoitteiden ja tarpeiden mukaan.

Ryhmänohjaajat

Ryhmänohjaajalla on keskeinen rooli oman ohjausryhmän ohjauksessa. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja, jonka puoleen sekä opiskelijat että heidän huoltajansa voivat kääntyä lukio-opintoihin ja -opiskeluun liittyvissä kysymyksissä. Ryhmänohjaajien tehtävät vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden tavoitteiden ja tarpeiden mukaan.

Aineenopettajat

Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa sekä auttaa tätä kehittämään ja oppimaan oppimisen taitoja ja valmiuksi.

Rehtori

Rehtorin tehtävänä on luoda koulun ohjauksessa sellaiset toimintamahdollisuudet, että eri toimijoiden ohjaustoiminnan ja työnjaon toteuttaminen onnistuvat. Rehtori tu-

kee omalla toiminnallaan opinto-ohjaajien ja opettajien keskinäistä yhteistyötä ja ohjaustoiminnan suunnittelua koko oppilaitoksen yhteisenä tehtävänä. Rehtorin poissa ollessa rehtorin ohjaustoimintaan liittyvistä tehtävistä vastaa vararehtori.

Erityisopettaja

Erityisopettaja auttaa ja tukee erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita ja heidän opettajiaan opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Koulusihteeri

Koulusihteeri opastaa opiskelijoita lukion arjessa. Hän ohjaa aloittavien opiskelijoiden opiskelupaikan vastaanottamiseen liittyvissä asioissa ja päivittää opiskelijarekisteriä. Lisäksi hän ohjaa mm. opiskelijoiden matka- ja opintoetuuksien hakemisessa, vakuutus- ja tapaturma-asioissa.

Kuraattori

Kuraattori on oppilaitoksen sosiaalisten kysymysten ja ongelmatilanteiden asiantuntija. Koulukuraattori pyrkii edistämään opiskelijoiden opintojen etenemistä, fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia

Kouluterveydenhoitaja

Kouluterveydenhoitaja edistää opiskelijan fyysistä ja psyykkistä terveyttä. Kouluterveydenhoitajan puoleen voi kääntyä kaikissa terveyteen liittyvissä kysymyksissä, ja hänen

kauttaan on mahdollista hakeutua koululääkärin ja/tai psykologipalvelujen pariin.

MAHIS-opinto-ohjaaja

MAHIS-yhteistyöverkoston opinto-ohjaaja ohjaa ja avustaa kaikissa kahden tutkinnon suorittamiseen liittyvissä kysymyksissä. Yhdessä opinto-ohjaajien kanssa MAHIS-opinto-ohjaaja tutustuttaa aloittavat MAHIS-opiskelijat lukio-opintoihin sekä seuraa MAHIS-opiskelijoiden opintojen etenemistä.

Opiskelijakunnan hallitus

Opiskelijakunnan hallituksen toteuttaa lyseon esittelytunteja yläkouluissa, osallistuu lukion ja lukio-opintojen esittelyyn (kasikurkistus, ysiluokat, kotiväenillat, messut), tutustuttaa uusia opiskelijoita lukion toimintatapoihin, auttaa uusia lukiolaisia opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä ja toteuttaa ryhmäytymispäivän yhdessä ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien, opiskeluhuoltohenkilöstön ja muiden yhteistyötahojen kanssa